

Bromma Ledplastikcentrum, ombyggnation av tidigare sjukhem, nominerad till Vårdbyggnadspriset 2023.
Foto: Anders Bobert

SÅ KAN HÅLLBAR LOKALANVÄNDNING ÖKA VÅRDENS EFFEKTIVITET OCH MÅLUPPFYLLELSE

En stor del av samhällets vårdfastigheter kräver genomgripande ombyggnation och teknisk upprustning för att möta vårdens kommande behov. Genom att ha ett övergripande helhetsperspektiv, sprida erfarenheter och kunskap verkar Forum Vårdbyggnad för ökad hållbar lokalanvändning.

Sjukvårdens behandlingsmetoder utvecklas ständigt och med den så förändras även kraven på vårdlokalerna. Samtidigt är delar av fastighetsbeståndet äldre och inte alltid anpassat efter dagens behov. Men att bygga nytt ökar både det samlade klimatavtrycket och verksamhetens hyreskostnader.

Hur kan vi då tillvarata våra befintliga lokaler på ett mer effektivt och hållbart sätt? Enligt Anna Haara, styrelseledamot i Forum Vårdbyggnad krävs ett nytt tankesätt.

– Flexibilitet och generalitet är två nycklar för att hitta långsiktiga och effektiva lösningar. Att inte behöva bygga om innan en ny vårdverksamhet flyttar in sparar resurser, vilket även samnyttjande av lokaler gör. Vi måste också förhålla oss till det ökade behovet av kyla orsakat av klimatförändringar – är det verkligen resurssmart att se till alla operationssalar har kapacitet för de varmaste dagarna, eller räcker det om vi anpassar ett begränsat antal? Vi måste ha ett mer holistiskt synsätt och analysera vad som behöver prioriteras i framtidens vårdlokaler.

Mötesplats för samarbete och kunskapsutbyte

Forum Vårdbyggnad är en plattform för alla aktörer som arbetar med vårdlokaler såsom regioner, kommuner, arkitektkontor, entreprenörer och leverantörer, där erfarenhetsutbyte och kunskapsdelning mellan olika professioner står i fokus.

Tillsammans presenterar de lösningar för att skapa ändamålsenliga lokaler för vårdens behov, där lokaleffektivitet och hållbar lokalanvändning har kommit att ta allt större

”

Flexibilitet och generalitet är två nycklar för att hitta långsiktiga och effektiva lösningar

plats. Essentiellt är att analysera fastighetsbestånden, ta hänsyn till men också ifrågasätta nya krav och riktlinjer, samt ställa rätt frågor menar Mattias Lundkvist, styrelseledamot i Forum Vårdbyggnad.

– Vårdens verksamheter behöver initialt analysera vilka behov som ska tillgodoses. Framtidens lokaler ska sedan fylla behoven. Hur många mottagningsrum behövs? Vilka är effektmålen? Alla fastighetprojekt måste föregås av en verksamhetsutveckling, säger han och får medhåll av Anna,

– Först måste man ställa sig frågan varför, sedan hur. Att analysera i ett tidigt skede gör att vi dels kan se vilken vårdtyp som passar lokalerna bäst, dels kan hålla kostnaderna nere.

Hitta balansen för maximal nytta

Att väga det ena mot det andra är a och o. Återbruk ger ett minskat klimatavtryck, men kan kräva lagerhållning. Förän-

dring av verksamhetstiderna kan öka lokalernas nyttjandegrad och minska lokalbehovet, men förutsätter tillgängliga personella resurser.

Ytterligare en aspekt att ha i beaktande är när- och hemvård.

– I takt med att mer vård flyttar in i hemmen minskar behovet av lokaler för enklare vård på sjukhusen. Vi kan inte bygga för stort men måste hålla kapaciteten ändamålsenlig. Samtidigt finns uttalade mål om att föra vården närmare patienterna – nära vård. För att uppnå det måste vi se till vårdbehovet och i framtiden säkerställa att även de minsta sjukhusen klarar av enklare operationer, säger Anna.

Högskolekurser och professor i vårdbyggnad

Årligen anordnar Forum Vårdbyggnad två konferenser med studiebesök och föreläsningar. Därtill samarbetar föreningen med Chalmers centrum för vårdens arkitektur (CVA) genom vilken de erbjuder en högskolekurs om vårdens lokaler, samt finansierar en konstnärlig professor i vårdbyggnad. Vartannat år delas dessutom Vårdbyggnadspriset ut, som uppmärksammar goda exempel inom vårdbyggnadsarkitektur, väl utförda processer samt innovativa och smarta vårdmiljöer.

– Tillsammans samlar vi den bästa kunskapen och sprider den till våra medlemmar i syfte att skapa än bättre vårdmiljöer som möter dagens och framtidens behov av ändamålsenliga och hållbara vårdbyggnader, avslutar Mattias.

Läs mer på
forumvardbyggnad.se